

TERVEHDYS VASTASYNTYNEEN KOTIIN

Tuomme luokse Jeesuksen,
rakkaan lapsen pienen.
Hän saa turvan kestävän,
kasteen lahjan elämän.

virsi 218

HYVÄT VANHEMMAT

Tervehdin teitä lapsenne syntymän johdosta. Iloitsen kanssanne ja toivotan teille ja pienokaisellenne Jumalan siunausta. Tällä tervehdyksellä tahdon myös opastaa teitä kasteen suunnittelussa.

KASTEEN SOPIMINEN

Kastejuhla on lapsen ensimmäinen juhla. Kasteesta voidaan sopia puhelimitse kirkkoherranviraston kanssa mieluiten kaksi viikkoa ennen toivottua kastepäivää. Virastossa sovitaan kastepäivästä, kastavasta papista sekä kastejuhlapaikasta.

Kaste voidaan toimittaa kirkossa, kotona tai muussa sopivassa tilassa. Kaste voidaan liittää myös osaksi sunnuntain jumalanpalvelusta. Suosittelemme, että kastejuhla järjestettäisiin sunnuntaina. Ns. perhepappi voi tulla myös oman seurakunnan ulkopuolelta. Kastejuhla kokoaa yhteen sukulaiset, ystävät ja läheiset. Kasteessa tulee olla läsnä vähintään kaksi luterilaisen kirkon konfirmoitua jäsentä kummeina. Lisäksi kummeina voi olla muita henkilöitä, jotka ovat jäseninä lapsikasteen hyväksyvässä kirkossa.

Kirkkoherranviraston osoite on Kyntäjantie 1, puh. 2342 311.
Virasto on avoinna ma-pe 9-14, to 9-16.

KASTEKESKUSTELU

Kastava pappi ottaa perheeseen yhteyttä ja sovitaan kaste keskustelun ajankohta. Kaste keskustelussa juhlan kulku käydään yksityiskohtaisesti läpi kastavan papin kanssa noin viikkoa ennen tapahtumaa. Siinä sovitaan virsistä, avustajien tehtävistä, muista käytännön järjestelyistä sekä täytetään kaste ilmoitus. Kaste keskustelu tapahtuu lapsen kotona, kirkkoherranvirastossa tai puhelimesta.

LAPSEN NIMET

Kastejuhlassa vanhemmat antavat lapselle haluamansa nimen. Kastejuhlan yhteydessä nimi julkistetaan ja otetaan virallisesti käyttöön. Etunimiä koskeva lainsäädäntö on varsin joustava. Nimilain mukaan etunimiä tulee olla vähintään yksi mutta enintään kolme. Tärkeätä on varmistautua siitä, että lapselle valitut nimet ovat hyväksyttävät ja lainmukaiset. Etunimien hyväksyttävyyden ratkaisee nykyisin maistraatti. Nimistä on hyvä keskustella etukäteen kastepapin tai kirkkoherranviraston kanssa.

Jos vanhemmilla on yhteinen sukunimi, lapsi saa luonnollisesti sen nimen. Jos vanhemmilla on eri sukunimet, vanhemmat voivat valita, kumman sukunimen lapsi saa. Jos vanhemmat eivät ole naimisissa keskenään ja lapselle halutaan antaa isän sukunimi, isyys tulee vahvistaa maistraatissa hyvissä ajoin ennen kastepäivää ja siitä tulee näyttää todistus kastepapille.

KASTEPUKUA

Kirkkoherranvirastosta voi maksutta lainata kastepukua.

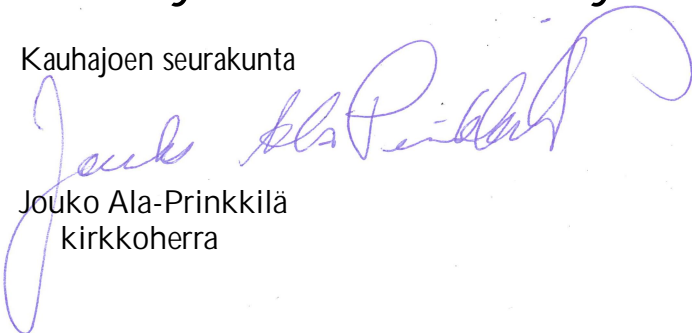
KASTEASIAKIRJAT

Papille annetaan lapsen kasteilmoitus, sekä kummien tarkistuslomake.

Iloista ja siunattua kastejuhlaa!

Kauhajoen seurakunta

Jouko Ala-Prinkkilä
kirkkoherra

Kastejuhlan valmistelu

Kotona vietettävässä kastejuhlassa arki ja pyhä kohtaavat, kun tuttuun olohuoneeseen rakennetaan kastepöytä ristiäisiä varten. Kastejuhlan väri on aina valkoinen, kirkkauden, viattoman puhtauden, Kristus-juhlien ja pääsiäisajan väri. Kastepöytä peitetään valkoisella liinalla. Pöydälle asetetaan kastemalja, kynttilä ja Raamattu. Vauvan pään pyyhkimistä varten tarvitaan pieni valkoinen liina. Kukkakimppu voi koristaa kastepöytää.

Kastemalja voi olla mikä tahansa kaunis astia, johon mahtuu kastamiseen tarvittava määrä vettä. Monissa suvuissa on kastemalja, joka on ollut käytössä useissa perhejuhlissa, juhlistaen suvun jatkumista.

Ennen kastejuhlan alkua lapsi puetaan valkoiseen kastepukuun. Lapsi voi olla kasteen aikana kummin, vanhemman tai isovanhemman sylissä. Kastemaljaan kaadetaan sopivan lämmintä vettä ja kastepöydän kynttilä sytytetään. Kastepappi tuo mukanaan lapsen kastekynttilän, jonka hän sytyttää kastepöydän kynttilästä kasteen yhteydessä ja ojentaa sitten lapsen vanhemmille.

Kastetoimitus alkaa ja päättyy virrellä. Virret valitaan etukäteen kaste keskustelussa. Sopivia virsiä ovat esim. 217, 218, 490, 498 ja 499 sekä uudessa virsikirjassa olevat laulut nro 806-810.

Kastejuhlan yhteydessä vanhemmilta voidaan kysyä lapsen nimi. Yhdessä vanhemmille ja kummeille voidaan esittää kysymys: tahtovatko he yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia lapsen kristillisestä kasvatuksesta.

Kysymyksen sijaan sama voidaan ilmaista myös kehotuksen muodossa. Kummit voivat olla mukana kohottamassa kastemaljan, kuivaamassa lapsen pään ja siunaamassa lasta yhdessä vanhempien kanssa. Lasten evankeliumin lukeminen kastetoimituksessa sopii myös kummin tehtäväksi. Lisäksi perheen muut lapset, kummit, isovanhemmat ja muut kastevieraat voivat osallistua mm. rukousten laatimiseen ja lukemiseen.

Kastetoimituksen kulku:

Virsi

Alkusiunaus

Johdantosanat

Psalmi

Kysymykset tai kehotus

- Vanhemmat, minkä nimen olette antaneet lapsellenne?
- Vanhemmat, tahdotteko, että hänet kastetaan kristilliseen uskoon?
- Vanhemmat ja kummit, tahdotteko yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia siitä, että lapsi saa kristillisen kasvatuksen?
- tai pappi lausuu: Vanhemmat, te olette antaneet lapsellenne nimen _____. Tänäpä hänet kastetaan kristilliseen uskoon. Vanhemmat ja kummit, pyhä kaste velvoittaa teitä yhdessä seurakunnan kanssa huolehtimaan siitä, että lapsi saa kristillisen kasvatuksen

Ristinmerkki

- pappi tekee ristinmerkin lapsen otsaan ja rintaan

Rukous

Raamatunlukua

Kastepuhe

- voi olla myös kastejuhlan päätteeksi Lasten evankeliumi Markus 10:13-16, joku kasteväestä, esim. kummi lukee evankeliumin

Kastekäsky – Matteus 28:18-20

Uskontunnustus

Kaste

- pappi kastaa lapsen kolmiyhteisen Jumalan nimeen kolme kertaa vettä lapsen päähän varelle
- joku kummeista voi nostaa ja ojentaa kastemaljan ja pyyhkiä lapsen pään kasteen jälkeen
- pappi, vanhemmat tai kummit siunaavat lapsen apostolisella siunauksella
- pappi sytyttää kastekynttilän ja ojentaa sen vanhemmille

Yhteinen esirukous

- pappi yksinään tai lapsen läheisten kanssa yhdessä

Isä meidän-rukous

Herran siunaus

Virsi

Kasteeseen liittyviä perinteitä

Lapsen kastepuku

Kastepuku kertoo kasteen sisällöstä. Puvun valkoinen väri symbolisoi viattomuutta ja taivaallista juhlapukua. Kastepuku, valkoinen mekko ja myssy, tunnettiin jo katolisella keskiajalla, ja sen käyttö kuului kasterituaaliin. Suomessa kastemekko eli ristikolttu yleistyi vasta 1920-luvulla. Puvun koristeena oli selkä- ja rintakappaleisiin kiinnitetyt rusetit, jotka olivat tytöillä punaiset ja pojilla siniset. Tällainen puku värillisine nauhoineen on ollut käytössä nykyaikaan asti, joskin puvun materiaali on vaihdellut muodin mukaan.

Kastepöytä

Pöytä saa kastetilaisuudessa lahjaksi uuden värin. Valkoinen liina peittää pöydän oman värin ja luonteen. Pöytä on kastejuhlan alttari. Valkoinen on juhlaväri ja pyhä väri. Alttariliinan valkoinen väri kertoo meille, että Jumala lahjoittaa meille pyhyytensä. Emme elä vain itsemme varassa. Lapsella on aina vanhempiensa ja muiden läheistensä lisäksi Taivaallinen Isä, joka rakastaa häntä.

Kastepöydälle kuuluu palava kynttilä. Se on vertauskuva Jumalan läsnäolosta ja rukouksesta. Kynttilä sytytetään ennen kastetoimituksen alkua.

Kastepöydällä olevat kukat kuvaavat Jumalan luomistyötä. Pöydällä on myös Raamattu. Kasteessa lapsesta tulee kristillisen seurakunnan jäsen ja Jeesuksen opetuslapsi. Raamattu kastepöydällä muistuttaa erityisesti siitä, että Raamatussa on Jeesuksen käsky, jonka perusteella lapsi aja myös aikuisia kastetaan.

Kastetta varten kastepöydällä on kastemalja, jossa on vettä.

Kastekynttilät ja kukat

Kastekynttilä on vertauskuva Kristuksesta maailman valona. Kastettu on siirtynyt pimeydestä valoon ja vaeltaa valkeuden lapsena. Kynttilä kuvastaa myös rukousta ja Jumalan suojeluksen pyytämistä. Ojentaessaan kastekynttilää vanhemmille pappi lukee Raamatusta Jeesuksen sanat: "Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo." (Joh. 8:12)

Kastekynttilää ei ole tarkoitus polttaa heti loppuun. Sen voi sytyttää vuosittain lapsen

kastepäivänä, nimipäivänä tai syntymäpäivänä. Kynttilä muistuttaa lasta ja hänen perhettään kasteesta. Jos kastekynttilä palaa loppuun tai vioittuu, tilalle voi hankkia uuden muistuttamaan kasteen lahjasta.

Ristiäispöytä ja kastejuhlan tarjoilupöytä halutaan usein koristaa kukkasin. Perinteiset ja kirkollisesti merkitykselliset kynttilät ovat tällöin usein pääroolissa, mutta kukilla halutaan saada kattaukseen lisää juhlavuutta, väriä ja näyttävyyttä.

Suosittu etunimet

Entisaikaan oli tapana ottaa lapselle ainakin toiseksi nimeksi nimi suvun nimistöstä. Kristikunnassa on ollut tapana nimetä lapset esikuvallisten kristittyjen mukaan. Monet heprealaiset, kreikkalaiset ja latinalaiset nimet ovat taipuneet myös suomen kieleen sopiviksi. Petroksesta on tullut Pietari ja sitä kautta Pekka ja Petteri. Vanhan testamentin Hannahista on tullut Hanna, Anna, Annikki, Anneli, Anu, Johanna, Jenni ja Janina. Suurella osalla suomalaisista nimistä on vuosituhtainen kristillinen historia.

Uudistuneessa kastekaavassa lapsen nimi kerrotaan jo toimituksen alussa. Kastevieraat pystyvät keskittymään toimitukseen paremmin, kun ei tarvitse odottaa lapsen nimeä. Samalla painottuu kasteen todellinen merkitys.

Kummit

Kummi on lapsen elämässä tärkeä ihminen, turvallinen aikuinen ja ystävä. Yleensä kummeiksi valitaan kaksi tai useampi vanhempien hyvin tuntemia läheisiä ystäviä tai sukulaisia. Kummina oleminen on paitsi tehtävä myös mahdollisuus erityisen läheiseen ihmissuhteeseen. Kummi on kutsuttu vanhempien rinnalla pitämään huolta lapsesta. Huolenpidossa ja ystävyydessä toteutuvat kristittynä elämisen periaatteet ja lähimmäisen rakkaus. Siksi kummien on oltava evankelisluterilaisen kirkon konfirmoituja jäseniä. Kummin tärkein tehtävä on rukoilla lapsen puolesta.

Kahden luterilaisen kummin lisäksi lapsella voi olla kummina myös henkilö, joka kuuluu sellaiseen kirkkoon, joka hyväksyy kirkkomme toimittaman lapsikasteen. Vaikka kummi ei pääsisikään mukaan kastejuhlaan, hän voi toimia lapsen kummina.

Kummeja ei voi vaihtaa eikä kummeilta ottaa pois tehtävänsä kastetoimituksen jälkeen. Kummien lisääminen on kuitenkin mahdollista erityisistä syistä. Kastejuhlassa kummit toimivat todistajina. Jos vähintään kaksi heistä ei ole läsnä, tarvitaan kaksi muuta henkilöä todistamaan toimitusta.

Kummilahjat

Kummiuden alkuaikoina oli tärkeä turvata lapsen tulevaisuus kummilahjoilla, joten lapselle oli

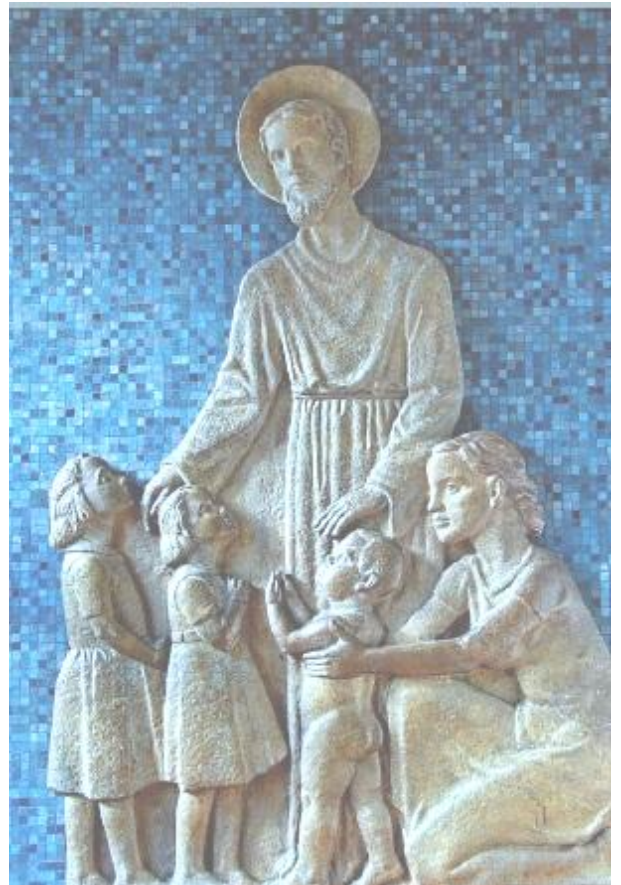
löydettävä mahdollisimman varakas kummi. Lahjat synnyttivät usein kateutta, niinpä ne kiellettiin asetuksella vuonna 1664. Määräystä rikottiin kuitenkin yleisesti. 1700-luvulla kummilusikka oli erityisesti naiskummin lahja. Hopealusikka oli tärkeä osa varallisuutta, mutta oli sille arkinenkin merkitys: bakteerit eivät kasva jalometallissa, joten hopeinen vauvanruokalusikka oli hygieeninen käytössä.

Nykyään kummilahjat ovat enemmänkin symbolisia hyvän tahdon osoituksia. Vaikka kummilahjojen kirjo on nykyään laaja, on kummilusikka säilynyt edelleen yhtenä suosikkilahjana. Mitään sääntöjä ei ole, minkälainen lahjan pitäisi olla. Yleensä lahjaksi ostetaan hopeisia tuotteita, kuten kummilusikka, kummilautanen, muki, kaulaketju, jossa on sydän, tai ranneketju. Lisäksi kutsuvieraat tuovat usein ristiästilaisuuteen kukkia. Lahjoja tärkeämpää on kuitenkin pitää yllä läheistä suhdetta kummilapseen.

Miten kerron lapselle kasteesta?

Lapselle on aikanaan tärkeää saada kuulla omista ristiäisistään. Oikea hetki voi olla erityisesti silloin, kun lapsi itse kysyy asiasta tai haluaa kuulla, millainen hän oli vauvana. Joskus avain kasteesta kertomiselle on, kun lapsi kyselee nimensä alkuperää. Myös sisarusten tai lähisukuilaisten kastejuhlan järjestelyt ja toimituksen kulku herättävät kysymyksiä. Kun kasteesta kerrotaan lapsen kehitystason mukaisesti, kasteen merkitys avautuu lapselle.

Pienelle lapselle voi kasteesta kertoa parhaiten katsomalla valokuvia tai videota hänen omasta kasteestaan. Voi myös laulaa kastevirsiä. Lapsi on luonnollisesti kiinnostunut tapahtumasta, jossa hänen nimensä vahvistettiin, jossa juhlittiin hänen syntymäänsä ja jossa hän lii

Kun vanhemmat tai kummit valmistautuvat kirkossa, lasten tilan, Pikkukirkon seinällä.

voivat miettiä vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitä ajattelin ja rukoilin, kun katsoin kastettavaa pienokaista? Keitä juhlassa oli mukana? Missä tilassa kaste toimitettiin? Mistä kastepuku ja kastemalja olivat peräisin? Kuka toimitti kasteen? Mitä virsiä veisattiin?

Kaste on ainutkertainen juhla. Siksi se on tärkeä lapselle.